

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний авіаційний університет

Факультет міжнародних відносин

Кафедра журналістики

УЗГОДЖЕНО

Декан

Ю. Волошин
«13» 10 2021 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної роботи

А. Полухін
2021 р.

Система менеджменту якості

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Медіапсихологія»

Освітньо-професійна програма: «Журналістика»

Галузь знань: 06 «Журналістика»

Спеціальність: 061 «Журналістика»

Форма навчання	Сем.	Усього (год. / кредитів ECTS)	ЛКЦ	ПР.З	Л.З	СРС	ДЗ / РГР / К.р	КР / КП	Форма сем. Контролю
Денна	2	105/ 3,5	17	34	–	54	д/з (1) -2 с.	-	диф. залік -2 с.
Заочна	2,3	105/ 3,5	4	8	–	93	к/р -3 с.	-	диф. залік -3 с.

Індекс: НБ – 17–061– 1/21–2.1.6

Індекс: НБ – 17–061– 1з /21– 2.1.6

СМЯ НАУ РП 15.01.04–01–2021

Робочу програму навчальної дисципліни «Медіапсихологія» розроблено на основі освітньо-професійної програми «Журналістика», навчальних та робочих навчальних планів НБ – 17-061- 1/21, РБ – 17-061- 1/21 та НБ – 17-061- 1з /21, РБ – 17-061- 1з /21 підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Бакалавр» за спеціальністю 061 «Журналістика» та відповідних нормативних документів.

Робочу програму розробила
доцент кафедри журналістики:

Н. Букіна

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри освітньо-професійної програми «Журналістика», спеціальності 061 «Журналістика» – кафедри журналістики, протокол №15 від 08.08. 2021 р.

Гарант освітньо-професійної програми В.Васильченко

Завідувач кафедри В. Васильченко

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради факультету міжнародних відносин, протокол № 10 від «6» 09 2021 р.

Голова НМРР К. Сидоренко

Рівень документа – 3б

Плановий термін між ревізіями – 1 рік

Врахований примірник

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Пояснювальна записка	4
1.1. Місце, мета, завдання навчальної дисципліни	4
1.2. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна	4
1.3. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна	4
1.4. Міждисциплінарні зв'язки	5
2. Програма навчальної дисципліни	5
2.1. Зміст навчальної дисципліни	5
2.2. Модульне структурування та інтегровані вимоги до кожного модуля	5
2.3. Тематичний план	7
2.4. Домашнє завдання, контрольна (домашня) робота (ЗФН).....	8
2.5. Перелік питань для підготовки до підсумкової контрольної роботи	8
3. Навчально-методичні матеріали з дисципліни	8
3.1. Методи навчання	8
3.2. Рекомендована література (базова і допоміжна)	9
3.3. Інформаційні ресурси в Інтернет	9
4. Рейтингова система оцінювання набутих студентом знань та вмінь	10

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Медіапсихологія»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 15.01.04-01-2021
		Стор. 4 із 11	

ВСТУП

Робоча програма (РП) навчальної дисципліни «Медіапсихологія» розроблена на основі «Методичних рекомендацій до розроблення і оформлення робочої програми навчальної дисципліни денної та заочної форм навчання», затверджених наказом ректора від 29.04.2021 № 249/од, та відповідних нормативних документів.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Місце, мета, завдання навчальної дисципліни.

Навчальна дисципліна є теоретичною та практичною основою сукупності знань та вмінь, що формують профіль фахівця в галузі журналістики.

Метою навчальної дисципліни є формування у студентів комплексної системи знань про специфіку функціонування людини в сучасному медіапросторі та психологію взаємозв'язків журналіста з усіма учасниками комунікативного процесу.

Завданнями навчальної дисципліни є:

- сприяння глибокому оволодінню майбутніми журналістами психологією розвитку особистості й суспільства;
- навчання ефективній професійній діяльності в умовах інноваційних медіатехнологій та агресивних медіавпливів.

1.2. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна.

- Теоретичні та практичні знання в галузі медіапсихології, що сприятимуть професійному розвитку.
- Здатність застосовувати знання зі сфери медіапсихології при аналізі та виробництві інформації.
- Розуміння психологічних засад взаємодії особистості та ЗМІ.
- Здатність розпізнавати в медіапросторі маніпулятивні впливи.
- Здатність до саморефлексії та саморозвитку за допомогою використання інструментарію медіапсихології.

1.3. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна:

- знання основоположних проблем у галузі медіапсихології;
- здатність орієнтуватися в сучасних тенденціях медіакультури;

- здатність самостійно аналізувати різні теоретичні підходи і концепції медіапсихології й застосовувати їх на практиці;
- вміння використовувати знання з медіапсихології у журналістській творчості та задля розвитку медіаосвіти і підтримки медіабезпеки.

1.4. Міждисциплінарні зв'язки.

Дана дисципліна базується на знаннях таких дисциплін, як “Вступ до спеціальності”, “Філософія” тощо та є базою для вивчення подальших дисциплін, а саме: “Інтернет-журналістика”, “Комунікативістика”, “Медіакритика”, “Психологія мас” тощо.

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Зміст навчальної дисципліни

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з одного навчального модуля «Медіапсихологія», який є логічною завершеною, відносно самостійною, цілісною частиною навчальної дисципліни, засвоєння якої передбачає проведення модульної контрольної роботи та аналіз результатів її виконання.

2.2. Модульне структурування та інтегровані вимоги до модуля.

Модуль № 1 «Медіапсихологія»

Інтегровані вимоги модуля №1: знати ключові дефініції та новітні тенденції в галузі медіапсихології, вміти використовувати сучасні теорії медіапсихології і медіатехнології на практиці.

Тема 1. Медіапсихологія як галузь психологічних знань

Специфіка медіапсихології в ракурсі психологічних знань. Методи і складові медіапсихології (когнітивна психологія, біхевіоризм, вікова психологія, соціальна психологія тощо). Етапи становлення медіапсихології: дослідження кінематографу початок ХХ ст.; радіодослідження (20-30 рр. ХХ ст.); пропагандистські фільми (період Другої світової війни і післявоєнний період); дослідження Інтернету і нових медіа (90-ті р.р. ХХ ст.).

Тема 2. Сучасна особистість у контексті функціонування ЗМІ

Людина як об'єкт медіапсихології. Проблеми локалу перебування сучасної людини. Рубіжна свідомість: “світова скорбота”, fin de siècle, “синдром хронічної втоми”. Психологічна складова як формуюча ланка

людини постмодернізму. Роль несвідомого у сприйманні інформації. Світ як симулякр, явища як міф. Перспективи й загрози сучасних ЗМІ у відображенні мислителів: “інформаційне суспільство”, “суспільство споживання” (Ж. Бодрійяр) і “суспільство спектаклю” (Гі Дебор). Футурологія суспільства і ЗМІ.

Тема 3. Психологія особистості: основні концепції

Теорія особистості Зигмунда Фрейда. Аналітична психологія Карла Густава Юнга. Індивідуальна психологія Альфреда Адлера. Соціокультурна психологія Карен Хорні. Гуманістичний психоаналіз Еріха Фромма. Теорія самоактуалізації Абрахама Маслоу. Феноменологічна теорія Карла Роджерса. Особистість у логотерапії Віктора Франкла.

Тема 4. Масмедіа як психологічний феномен

Масмедіа та їх роль у поведінці реципієнтів. Психологічні процеси і стани в масовій комунікації. Поняття “індивід”, “індивідуальність”, «особистість». Особистість і маси в психологічній парадигмі розвитку людства та ЗМІ. Психологія натовпу: «великі групи», «колективна поведінка». Масовидні явища у контексті масових медіаманіпуляцій. Роль установок і стереотипів у процесі масової комунікації. Гендер, гендерна гендерні стереотипи і дискримінація.

Тема 5. Теорії медіавпливів. Психологічні ефекти

Поняття медіавпливу. Теорія Джеймса – Ланге. Теорія “Дзеркального Я” Ч. Кулі. Концепція двуступеневого руху інформації П. Лазарсфельда і Е. Катца. Концепція Г.М. Муклуена. Теорія культивування Дж. Гербнера. Концепція публічних арен С. Хілгартнера, Ч. Боска. “Спіраль мовчання” Е. Ноель-Нойманн. Теорія емоцій Лазаруса. Теорія використання і задоволення тощо. Основні ефекти соціальної перцепції.

Тема 6. Взаємодія медіапсихології та психології реклами. Маніпуляції суспільною думкою.

Маніпуляція та особистість маніпулятора у контексті взаємозалежності результату й інтенцій. Механізми маніпуляції суспільною думкою в рекламі та ЗМІ. Психотехнології в рекламі. Роль психологічних процесів у формуванні рекламних образів. Невербальна поведінка і образи в рекламі. Сексуальність у рекламі як одна з форм психологічного впливу на людину. Використання в рекламі психоаналізу й несвідомих бажань споживача. Політичний піар: психологічний і соціально-психологічний аспекти.

Тема 7. Провідні теми масової культури у ЗМІ

Нав'язування моделей поведінки на телебаченні. Порнографія і секс як ключовий елемент розважальних програм. Розважальна функція ТБ. Телевізійні шоу. Гра та сміх як соціально-психологічні феномени. Ігрові і

комедійні проекти на ТБ. Гумор в Інтернеті. Психологія пліток та «жовта преса».

Тема 8. Психологічна медіабезпека і медіарефлексія

Оптимізація поведінки людини в сучасному медіапросторі. Критичне мислення та стресостійкість в умовах поліінформаційності. Медіальна агресія. Техніки психологічного захисту від маніпулятивних впливів ЗМІ. Журналістика як медіатерапія. Гармонізація і релаксація

2.3. Тематичний план.

№ пор	Назва теми “Медіапсихологія”	Обсяг навчальних занять (год.)							
		Денна форма навчання				Заочна форма навчання			
		Усього	Лекції	Прак. заняття	СРС	Усього	Лекції	Прак. заняття	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Модуль №1 «Медіапсихологія»									
1.1	Медіапсихологія як галузь психологічних знань	2 семестр				2 семестр			
		14	2	2 2	8	14	2	2	10
1.2	Сучасна особистість у контексті функціонування ЗМІ	14	2	2 2	8	10	-	-	10
1.3	Психологія особистості: основні концепції	13	2	2 2	7	12	-	2	10
1.4	Масмедія як психологічний феномен	13	2	2 2	7	10	-	-	10
1.5	Теорії медіавпливів. Психологічні ефекти	11	2	2 2	5	14	2	2	10
1.6	Взаємодія медіапсихології та психології реклами. Маніпуляції суспільною думкою	9	2	2 2	3	3 семестр			
						11	-	1	10
1.7	Провідні теми масової культури у ЗМІ	9	2	2 2	3	10	-	-	10
1.8	Психологічна медіабезпека і медіарефлексія	11	2 1	2 2	4	15	-	-	15
1.6	Модульна контрольна робота №1	3	-	2	1	-	-	-	-
1.7.	Контрольна (домашня) робота (ЗФН)	-	-	-	-	8	-	-	8
1.8	Домашнє завдання	8			8				
Усього за модулем №1		105	17	34	54	105	4	8	93
Усього за навчальною дисципліною		105	17	34	54	105	4	8	93

2.4. Домашнє завдання, завдання на контрольну (домашню) роботу (ЗФН)

Домашнє завдання з дисципліни виконується відповідно до затверджених в установленому порядку методичних рекомендацій, з метою закріплення та поглиблення теоретичних знань і вмінь студента при вивченні дисципліни.

Завдання для виконання практичної частини домашньої роботи здійснюється студентом в індивідуальному порядку відповідно до методичних рекомендацій, розроблених провідними викладачами кафедри. Час, потрібний для виконання домашнього завдання складає 8 годин самостійної роботи.

Контрольна (домашня) робота з дисципліни виконується відповідно до затверджених в установленому порядку методичних рекомендацій, з метою закріплення та поглиблення теоретичних знань і вмінь студента при вивченні дисципліни.

Завдання для виконання практичної частини контрольної (домашньої) роботи здійснюється студентом в індивідуальному порядку відповідно до методичних рекомендацій, розроблених провідними викладачами кафедри. Час, потрібний для виконання контрольної складає 8 годин самостійної роботи.

2.5. Перелік питань для підготовки до підсумкової контрольної роботи (ЗФН).

Перелік питань та зміст завдань для підготовки до підсумкової контрольної роботи розробляються провідним викладачем кафедри відповідно до робочої програми, затверджується на засіданні кафедри та доноситься до відома студентів.

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ З ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Методи навчання

При вивченні навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:

- пояснювально-ілюстративний метод;
- метод проблемного викладу;
- евристичний метод;
- дослідницький метод;
- метод мозкового штурму;
- навчальна дискусія.

Реалізація цих методів здійснюється при проведенні лекцій, практичних занять, самостійному вирішенні завдань, роботі з навчальною літературою. Окрім цього практичні заняття проходять у формі дискусій, круглих столів,

рольових ігор. Неодмінною складовою засвоєння практичних навичок є створення мультимедійних презентацій, застосування кейсів.

3.2. Рекомендована література

Базова література

3.2.1. Бодрійяр Ж. Фатальні стратегії / Жан Бодрійяр. – Л.: Кальварія, 2010.

3.2.2. Квіт С. Масові комунікації / Підручник/ Квіт Сергій. – К: Києво-Могилянська академія, 2018. – 352 с.

3.2.3. Кулеба Д. Війна за реальність. Як перемагати у світі фейків, правд і спільнот / Дмитро Кулеба. – К: # Книголав, 2019. – 384.

3.2.4. Михед О. Бачити, щоб бути побаченим: реаліті-шоу, реаліті-роман та революція онлайн / Олександр Михед. – К: ArtHuss, 2016. – 344 с.

3.2.5. Найдьонова Л. А. Медіапсихологія: основи рефлексивного підходу / підручник / Л.А. Найдьонова. – Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2013. – 244 с.

3.2.6. Різун В. Теорія масової комунікації / Підручник / Різун Володимир. – К: ВЦ “Просвіта”, 2008. – 260 с.

Допоміжна література

3.2.7. Букіна Н.В. Архетип Трикстера в сучасній медіакультурі: шоуїзація та демонізм / Художні феномени в історії та сучасності («Пам’ять та ідентичність»): тези доповідей VI Міжнародної наукової конференції. Харків /Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2020. – 20 с.

3.2.8. Fergusson C. Media Psychology 101/ Christopher J. Fergusson. – New York: Springer Publishing Company, 2015. – 248 p.

3.2.9. Morgan G. The Biology of Horror: Gothic Literature and Film / Jack Morgan. – Illinois: Southern Illinois University Press, 2002. – 261 p.

3.3. Інформаційні ресурси в Інтернет

3.3.1. <https://www.youtube.com/watch?v=fhOaeuqOeuM>

3.3.2. <http://mediaosvita.org.ua/pro-nas/>

4. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАБУТИХ СТУДЕНТОМ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ

Оцінювання окремих видів виконаної студентом навчальної роботи здійснюється в балах відповідно до таблиці 4.2

Таблиця 4.2

Вид навчальної роботи	Мах кількість балів	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Модуль № 1 «Медіапсихологія»		
Виконання завдань на практичних заняттях	17*36=51	8*5=406
Ведення конспекту	146	
Захист домашньої роботи	156	-
Для допуску до виконання модульної контрольної роботи №1 студент має набрати не менше	48	-
Виконання модульної контрольної роботи / контрольної (дом.роб.) для з/в	-	306
Виконання модульної контрольної роботи	20	-
Підсумкова семестрова робота	-	306
Усього за модулем №1	100	100
Усього за дисципліною	100	100

Залікова рейтингова оцінка визначається (в балах та за національною шкалою) за результатами виконання всіх видів навчальної роботи протягом семестру.

4.2. Виконані види навчальної роботи зараховуються студенту, якщо він отримав за них позитивну рейтингову оцінку (Додаток 3).

4.3. Сума рейтингових оцінок, отриманих студентом за окремі види виконаної навчальної роботи, становить поточну модульну рейтингову оцінку, яка заноситься до відомості модульного контролю.

4.4. В випадку **диференційованого заліку** підсумкова семестрова рейтингова оцінка, перераховується в оцінку за національною шкалою та шкалою ECTS.

4.5. Підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни дорівнює підсумковій семестровій рейтинговій оцінці. Зазначена підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни заноситься до Додатку до диплома.

Система менеджменту якості.
Робоча програма
навчальної дисципліни
«Медіапсихологія»

Шифр
документа

СМЯ НАУ
РП 15.01.04-01-2021

Стор. 11 із 11

АРКУШ ПОШИРЕННЯ ДОКУМЕНТА

№ прим.	Куди передано (підрозділ)	Дата видачі	П.І.Б. отримувача	Підпис отримувача	Примітки
1	0302	19.10.21	Фігерідо Мешкиє	<i>[Signature]</i>	

(Ф 03.02 – 02)

АРКУШ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ДОКУМЕНТОМ

№ пор.	Прізвище, ім'я, по батькові	Підпис ознайомленої особи	Дата ознайомлення	Примітки

(Ф 03.02 – 04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

№ пор.	Прізвище, ім'я, по батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності

(Ф 03.02 – 03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ зміни	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла зміну	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульованого			

(Ф 03.02 – 32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				
Узгоджено				